

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Quibus artibus Iesuitae juventutem imbuant, & informent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

tutum satis digne laudaverit? qui in tanta hæresoon tempffitate, è multis undique ædificatis à se speculis, errantibus non lumen tantum, verum etiam portus & tutas periclitantibus stationes ostenderunt. In hoc illi vera doctrina ac Catholica fide imbuuntur, ut quum studiorum finem facere visum fuerit, in patriam reversi, Domini vineam ab hæresibus evastatam restaurent. Neque vero uno Germanico Collegio cæpto contenti præter illud ibidem in usum Græcorum, Anglorum, Illyricorum, Armeniorum & aliarum nationum videntur Collegia, ut Laureti Illyricorum exorfi, tam adversis cum rebus, quam hominibus luctati, semper in salvum consilia pia eduxerunt. O pulcram & admirabilem Ecclesiæ politiam! O summam ejus cujus auctoritate in ea omnia diriguntur, & ad cujus nutum totus pæne terrarum Orbis movetur, sapientiam! Romani hujus collegii foundationem multum adjuvit Franciscus Borgia Dux Gandiæ, Hispaniarum regi necessitudine conjunctus: qui Mundo abdicato, è Duce opulento pauper Jesuita factus est, tanto majori cum omnium admiratione, quanto certior dignitatis ejus indices amplificandæ in sæculo spes erat: Hujus exemplum sequutus Antonius de Cardona, ex illustrissima Hispaniæ Magnatum familia ortus, eidem Societati nomen dedit; rum Sanctius de Castilia, Petrus de Lodosa, Jacobus de Guzman, & alii illustribus & nobilissimis familiis prognati qui omnes sub Ignatio, Generali militiæ præfecto, spiritualemente militiam sequuti sunt, dominationem servitute, imperium obedientia, divitias paupertate, & libertatem subjectione permutantes. Omnibus vero illis cujuscumque nationis Collegiis & Seminariis Jesuitæ præfunt, quorum admirabili prudentiâ juveniles animi, è terra jam ad cælum adspirantes, tam humanis quam divinis literis imbuuntur. In hac officina assiduo ad bellum tenebrarum Principi inferendum necessarii apparatus comparantur, & novi exercitus subinde formantur.

III. Hi magni isti sunt & sapientes tam corporum quam animarum ductores, quibus ex omni vita vix una horula perit, quæ non in expoliendis & ad virtutem & pietatem informandis teneræ juventutis animis collocetur. Ego in ipsorum collegiis non ordinem tantum & dexteritatem docendi, verum etiam miram temporis distribuendi sollicitiam vehementer sæpe sum admiratus, quæ tanta est, ut non dies, sed vix ullum momentum sine linea abeat, & nec studia devotioni obstent, nec devotio studia retardet. Omnia vero ea sunt

moderatione, ut nec ingenia exhauriantur, nec corpora assiduis laboribus inutiliter conficiantur. Quemadmodum enim prudens venator nimium odori sequi canis impetum retrahit; aut bonus agricola fertilem terram non sine omni quiete subigit & fatigat, ne scilicet assiduo illo & nimio cultu tandem exhauriatur; sic illi eos, quos nimio opere ad studia inclinatos ac propensos vident, frânis quibusdam retinent, & ad liberales animi remissiones indies hora post cibû ultrò deducunt. Eorum uni singulis noctibus per omnia cubacula circumcundi, & post certam horam lumina exstinguendi munus demandatum est, ut omnes nocturna quiete recreati, mane tanto alacrius ad laborem confluant. Novi ego quosdam, qui lucernæ inopia ad Lunæ lumen quod poterant noctis legendo aut scribendo exegerunt tantus in plerisque impetus ad ea quæ illi instituto sunt propria ornamenta. Præterea, ut medici eis qui visus infirmitate laborant, repente copiosum lumen adspicere vetant, sed è locis primo obscurioribus ad clariora paullatim deducunt, ut lucem tandem sine ulla oculorum læsione ferre queant: sic illi eos præsertim qui ad Ecclesiæ ministeria destinati sunt, non statim ac humaniorum litterarum periti sunt, aut Philosophiam emens ad S. Scripturæ solem exponunt, sed paullatim per inferiora magisque facilia docendi usu confirmant & sensim per Gradus Scholarum ad difficiliora perducunt. In hac Societate ordine & sub certis regulis omnia fiunt. *Alia hic observatur ratio quam in novellis illis, Reformatis scilicet nostri sæculi Ecclesiis, ubi sine ulla linguarum aut artium ad Theologiam necessariarum cognitione, imperiti adolescentuli schola prorepentes in suggestum producantur, nullam, nisi velut pica aut psitaci, sine ratione garriendi artem edocti.* Porro in Jesuitarum illa seminaria nulli suscipiuntur, nisi qui ad Philosophiam discendam apti judicati fuerint: cujus studiis tres impenduntur anni. Hoc decurso spacio, Theologiæ admoventur, cui totum quadriennium est constitutum. Septem his annis exactis, prævio examine quam ad quisque provinciam maximè sit idoneus, de generalis Præfecti voluntate diversas in partes ad Ecclesiastica obeunda ministeria ablegantur. In solo illo Germanorum seminario, è quo præter cæteros, tres magni viri prodierunt, continuo circiter trecenti adduntur qui velut promptum Christianæ Reipublicæ subsidium in omnes partes censerî possunt. Omitto Nobile illud in media Germania Fuldense Seminarium S. Apostolicæ sedis sumptu multus

multis annis plurimo cum fructu provinciarum illarum & bono sustentatum, & à Societate gubernatum.

IV. Societas hæc postquam in Germaniam ad commune restinguendum incendium venit, magna multorum alacritate excepta est, inprimis Ferdinandi Regis & Imperatoris, cujus liberalitate Collegium Viennæ primum, deinde Pragæ quoque fuit institutum: unde statim vox veritatis in mendacii regiones spargi cœpit, secundum illud Prophetæ. [a] *Super muros tuos, Hierusalem, constitui custodes tota die & tota nocte in perpetuum non tacebunt.* Hujus exēplo alii Principes & Respublicæ Catholicæ religionis observantes eidem Societati scholas passim crexerunt, Collegia instituerunt, ac certos redditus, quo ceteris curis vacui, instituendæ juventuti & communi salutis procurandæ unice invigilare possent, assignarunt, iis præsertim in locis ubi Lutheranorum & Anabaptistarum hæreses in valescebāt: ex quo factum est, ut non pauci, errore suo agnito, ad Catholicam Ecclesiam velut postliminio reversi sint. Sed & multi ex Ecclesiastico ordine, qui olim in puppi sedentes clavum tenere solebant, tum vero viliatantum mesonatarum munia obibant, Societatis quasi celeumate exciti, ad pristina sua munia accurrerunt, sic ut conjuncta horum operâ Catholica religio multis in locis unde turpiter profligata fuerat, restituta sit. Germaniæ Civitatum *Colonia Agrippina* una ex primis, sub hunc Ajacis validum cōtra omnes hæreticorum impetus clypeum, admissa Societate, sese recepit, magno cum Republicæ fructu: quod plures quotidie à sectis & hæresibus ad Catholicæ Ecclesiæ communionem redirent, sic ut hodie etiam Civitas illa firmissimum sit Catholicæ religionis iis in locis propugnaculum & Catholicæ fidei per Germaniam Seminarium, de qua recte dici possit:

Quod Roma est Italia, hoc sancta Colonia Teucris.

Eadem Societas pari humanitate & alacritate à *Trevirensi Archiepiscopo & Electore* suscepta fuit, in cujus diœcesi brevi magnus tam sectariorum quam Judæorum numerus Catholicæ se Ecclesiæ adjunxit. In metropoli hujus Archiepiscopatus Academia est pervetusta: quæ Societatis industria è ruderibus quasi excitata & pristino splendore restituta est. Sed & *Moguntia* Archiepiscopi & Electoris liberalitate duo eis Collegia constituta sunt, in quorum uno Patres degunt, in altero juvenus certo precio alitur, & incredibili præfectorum solertia eruditur. *Virceburgi* quoque, quam *Herbipolim* appellant, Episcopus magnificum ei Collegium

ac seminarium ædificavit, in quo plures adolescentes Episcopi sumtibus educantur, è quibus decurso Philosophici & Theologici studii spacio, ad varia Ecclesiæ ministeria idonei evocantur. Quamvis autem tota hæc diœcesis (quæ pars est non minima *Franeoniæ*) ab hæreticis undiq; circumfessa sit, Societatis tamen potissimum industria ab hæresis cōtagione fuit præservata: quinetiam proximis quindecim annis multi ad ovile Christi redacti sunt. *Fulda* quoque Abbatis, qui Princeps est Imperii, beneficio, præter Patrum Collegium, Seminarium Nobilitatis fuit institutum, ut Nobilis juvenus in Catholica Ecclesiæ gremio educata, & à tam peritis magistris erudita, ad ejusdem defensionem olim tanto promptius accurrat. Sic legimus apud Gallos olim magnatum filios, ubi septimum ætatis annum attigissent, Druidum curæ fuisse commissos, ut ab iis, tam in religione & majorum sacris erudirentur, quam ad patriæ defensionem animarentur. Quod si optimus ille Abbas, singulare doctrinæ & virtutis exemplar, non ab iis qui omne ei debebant auxilium, destitutus atque impeditus fuisset, majores certe à Collegiis illis fructus sperari poterant, quorum tamen ne sic quidem pœnitere bonos cives potest, & uberiores forte per Dei gratiam in posterum inde redundabunt. *Confluentia* quoque *Jesuitarum* est Collegium, ut & *Paderborna* in *Vestphalia*. Sed & *Argentoratensis* Episcopus eisdem in oppido *Molshemensi* Collegium instituit, ut in medio quasi hæreticorum Catholicæ religioni esset præsidium. *Aquisgranum* iidem à Senatu admissi, Imperatoris vero jussu Lutherani & Calvinistæ inde ejecti sunt, quod nefas videretur, Thronum magni illius Imperatoris, qui primus Christianissimus fuit appellatus, hæreticorum esse asylum & receptaculum. Sed & *Augusta Vindelicorum* sedem eis non negavit, Cardinali *Othone Truchessio* potissimum allaborante, qui nobilissimam & amplissimam urbem ab interitu vix aliter conservari posse animadvertibat. Eo missus *Claudius Jaius*, Anno M. D. LIV. prima Collegii fundamenta jecit, Joannis & Georgii Fuggerorum liberalitate; tali cum fructu ut vicini qui antea magna ex parte hæresi infecti fuerant, jam ad Catholicam religionem plane sint adscripti. Sed injuriam facere videor sapientissimo & Catholicæ religionis servantissimo Principi, Alberto Baviaræ Duci, quod cum inter postremos nominem qui primus Societatem hanc ad se

C euoca-

[a] *Isaia* 62.6.